

İÇİNDEKİLER

TAKDİM	7
ÖNSÖZ.....	9
İÇİNDEKİLER	11
KISALTMALAR LİSTESİ	21
GİRİŞ	27

BİRİNCİ BÖLÜM

HACZEDİLMEZLİK HAKKINDA GENEL BİLGİLER

I. HACZEDİLMEZLİK KAVRAMI, HACZEDİLMEZLİĞİN TARİHÇESİ VE BAZI MÜESSESELERLE KARŞILAŞTIRILMASI	33
A. Haczedilmezlik Kavramı.....	33
B. Haczedilmezliğin Tarihçesi	42
1. Roma Hukukunda	42
2. İslam Hukukunda	44
3. Türk Hukukunda	47
a. Cumhuriyet Öncesi Dönemde (Osmanlı Hukukunda).....	47
b. Cumhuriyet Sonrası Dönemde.....	52
(1) Genel Olarak	52
(2) 1424 ve 2004 Sayılı İcra ve İflas Kanunlarında Haczedilmezlikle İlgili Hükümler ve Bunların Gelişimi.....	54
C. Haczedilmezliğin Bazı Müesseselerle Karşılaştırılması	63
1. Taşkın (Aşkın) Haciz	64
2. Hacizde Tertip (Sıra)	66
3. Tatiller ve Talikler	68
II. HACZEDİLMEZLİĞİN ANAYASAL İLKELER İLE TEMEL HAK VE HÜRRİYETLER ÇERÇEVESİNDE DEĞERLENDİRİLMESİ.....	70
A. İnsan Onuru Bakımından.....	70
B. Hukuk Devleti İlkesi ve Hak Arama Hürriyeti Bakımından.....	74
C. Sosyal Devlet İlkesi Bakımından	80
D. Eşitlik İlkesi Bakımından	83

E. Mülkiyet Hakkı Bakımından	90
F. Kişiliğin ve Kişi Hak ve Hürriyetlerinin Korunması Bakımından.....	95
G. Ailenin Korunması Bakımından.....	98
H. İcra Hukukunda Ölçülülük İlkesi ve Menfaat Dengesi Bakımından.....	102
I. Diğer Haklar, Hürriyetler ve İlkeler Bakımından	109
III. MUKAYESELİ HUKUKTA HACZEDİLMEZLİK.....	113
A. Kıta Avrupası Hukuk Sisteminde Haczedilmezlik	113
1. Alman Hukukunda.....	113
2. İsviçre Hukukunda.....	117
3. Avusturya Hukukunda.....	122
4. Fransız Hukukunda.....	125
5. İtalyan Hukukunda	128
6. İspanyol Hukukunda.....	130
B. Ortak Hukuk (Common Law) Sisteminde Haczedilmezlik.....	132
1. İngiliz Hukukunda.....	132
2. Amerika Birleşik Devletleri Hukukunda.....	135
a. New York Eyaletinde	137
b. Maine Eyaletinde	138
c. California Eyaletinde	139
3. Kanada Hukukunda	141
a. Quebec Eyaletinde	141
b. British Columbia Eyaletinde	142
c. Ontario Eyaletinde	144

İKİNCİ BÖLÜM

ÖZEL KANUNLARDA DÜZENLENEN HACZEDİLMEZLİK HÂLLERİ

I. MADDİ HUKUK BAKIMINDAN HACZEDİLMEZLİK.....	147
A. Genel Olarak	147
B. Başkasına Devredilemeyen Mal ve Haklar	148
1. Türk Medeni Kanunu'nda Düzenlenen Devir Yasakları	149
a. Manevi Tazminat Talebi	149
b. Kişiyeye Bağlı İrtifak Haklarıyla İlgili Bazı Hususlar.....	150
2. Türk Borçlar Kanunu'nda Düzenlenen Devir Yasakları.....	152
a. Sözleşmeden Doğan Önalım, Alım ve Geri Alım Hakları.....	152

b. Kira Sözleşmesinden Doğan Bazı Haklar	153
c. Ölünceye Kadar Bakma Sözleşmesinde Bakım Alacaklısının Hakkı	155
C. Niteliği Gereği Haczedilemeyen Mal ve Haklar	155
1. Manevi Değer Taşıyan Eşya ve Kişiyeye Sıkı Sıkıya Bağlı Olan Haklar.....	155
2. Tek Başına Devredilemeyen ve Haczedilemeyen Mal ve Haklar	158
a. Bütünleyici Parçalar ve Eklentilerle İlgili Özellik Arz Eden Durumlar.....	158
b. Ticaret Unvanı.....	160
c. Kıymetli Evrakın İçerdiği Haklar	162
3. Takas Sınırlamasının Haczedilmezlik Sağlayıp Sağlamayacağı Sorunu	163
D. Maddi Hukuka İlişkin Kanunlarda Açıkça Düzenlenen Haczedilmezlik Hâlleri	166
1. Aile Yurdu ve Eklentileri.....	166
2. Umumi Mağazalara Tevdi Edilen Mallar.....	168
3. Genel Hizmet Sözleşmesi Kapsamında İşçi Ücretleri	169
II. DİĞER ÖZEL KANUNLARDA DÜZENLENEN HACZEDİLMEZLİK HÂLLERİ.....	170
A. Devlet Malı Niteliğinde Sayılan Mallar ve Bunların Haczedilmezliğinin Değerlendirilmesi	170
1. Genel Olarak.....	170
2. Özel Kanunlarda Devlet Malı Niteliğinde Sayılan Mallar ve Bunların Haczedilmezliğinin Değerlendirilmesi.....	177
a. Hakkında Haczedilmezlik Hükmü veya Bu Anlama Gelebilecek Bir Hüküm Bulunan Mallar.....	177
(1) Genel Olarak	177
(2) Özel Bütçeli Bazı Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Malları	179
(a) Orman Genel Müdürlüğünün Malları.....	179
(b) Savunma Sanayii Başkanlığının Malları	179
(c) Karayolları Genel Müdürlüğünün Malları	180
(d) Vakıflar Genel Müdürlüğünün Taşınmaz Malları.....	181
(e) Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğünün Malları	181
(3) Bazı Düzenleyici ve Denetleyici Kurumların Malları.....	184
(a) Radyo ve Televizyon Üst Kurulunun Malları.....	184
(b) Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumunun Malları	185
(c) Sermaye Piyasası Kurulunun Malları	186

(d) Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumunun ve Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunun Malları.....	186
(e) Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunun Malları.....	188
(f) Kamu İhale Kurumunun Malları.....	189
(g) Nükleer Düzenleme Kurumunun Malları.....	189
(h) Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumunun Malları.....	190
(4) Sosyal Güvenlik Kurumlarının Malları.....	191
(a) Sosyal Güvenlik Kurumunun Malları.....	191
(b) Türkiye İş Kurumunun Malları.....	192
(5) Diğer Mal ve Haklar.....	193
(a) Millî Savunma Bakanlığı Akaryakıt İkmal ve NATO POL Tesisleri İşletme Başkanlığının Malları.....	193
(b) Spor Federasyonlarının Malları.....	194
(c) Çiftçi Mallarını Koruma Sandığındaki Para ve Koruma Gelirleri.....	195
(d) Ordu Yardımlaşma Kurumunun Malları.....	196
b. Sadece Devlet Malı Niteliğinde Olduğu İfade Edilip Hakkında Haczedilmezlik Hükümü veya Bu Anlama Gelebilecek Bir Hüküm Bulunmayan Mallar.....	197
(1) Genel Olarak.....	197
(2) Özel Bütçeli Bazı Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Malları.....	198
(a) Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü'nün Malları.....	199
(b) Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü'nün Malları.....	199
(c) Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumunun Malları.....	200
(d) Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığı'nın Malları.....	201
(e) Kapadokya Alan Başkanlığı'nın Malları.....	201
(f) Türk Standardları Enstitüsü'nün Malları.....	202
(g) Ceza İnfaz Kurumları ile Tutukevleri İşyurtları Kurumunun Malları.....	202
(h) Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı'nın Malları.....	203
(3) Diğer Mal ve Haklar.....	203
(a) Rekabet Kurumunun Malları.....	203
(b) Atatürk Orman Çiftliği Müdürlüğü'nün Malları.....	204

(c) Milli Piyango İdaresinin Malları.....	204
(d) Türkiye Radyo Televizyon Kurumunun Malları.....	205
(e) Korunması Gerekli Taşınır ve Taşınmaz Kültür ve Tabiat Varlıkları	206
B. Mahalli İdarelerin Mallarının Haczedilmezliği	208
1. İl Özel İdarelerinin Malları	209
2. Belediyelerin Malları.....	213
3. Köylerin Orta Malları	219
C. Bazı Gelir, Aylık, Ödenek ve Ödemelerin Haczedilmezliği.....	222
1. Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'ndaki Gelir, Aylık ve Ödenekler	222
2. Korunmaya ve Yardıma İhtiyacı Olan Kişilere Yapılan Çeşitli Ödemeler.....	227
3. Aile, Ölüm ve Doğum Yardımı Ödenekleri	232
a. Aile ve Ölüm Yardımı Ödenekleri.....	232
b. Doğum Yardımı Ödenegi.....	233
4. İşsizlik ve Esnaf Ahilik Sandığı Ödenekleri ile Kısa Çalışma Ödenegi.....	234
a. İşsizlik ve Esnaf Ahilik Sandığı Ödenekleri.....	234
b. Kısa Çalışma Ödenegi.....	236
5. Devlet ve Bağlı Müesseselerde Çalışan İşçilere Yapılan İlave Tediye.....	238
6. Öğrencilere Sağlanan Burslar, Krediler ve Diğer Nakdi Yardımlar	241
7. Başarılı Sporculara ve İlgili Kişilere Bağlanan Aylıklar ile Bazı Sporculara Yapılan Ödemeler	244
a. Başarılı Sporculara ve İlgili Kişilere Bağlanan Aylıklar	244
b. Bazı Sporculara Yapılan Ödemeler.....	245
8. Askeri Personellere ve Askeri Öğrencilere Verilen Harçlıklar ile Askerlik Hizmetiyle İlgili Çeşitli Tazminat ve Aylıklar	245
a. Genel Olarak	245
b. Bazı Askeri Personellere ve Askeri Öğrencilere Verilen Harçlıklar	246
(1) Harçlıkların Haczedilmezliğiyle İlgili Düzenlemeler	246
(2) Uygulamada Harçlıkların Yatırıldığı Banka Hesaplarına Bloke Konulması Sorunu	247
c. Çeşitli Tazminat ve Aylıklar	252
9. Vatani Hizmet Tertibi Aylıkları.....	254
10. 15 Temmuz Darbe Teşebbüsü Mağdurlarına Yapılan Ödemeler.....	255

11. Türkiye Büyük Millet Meclisi Üyelerinin Yollukları	256
12. Harcırah Ödemeleri	256
13. İnönü Armağanları	257
D. Bazı Teminatların Haczedilmezliği	258
1. Genel Olarak	258
2. Kamu İhalelerinde Alınan Teminatlar	259
3. Spor Müsabakalarına Dayalı Sabit İhtimalli ve Müşterek Bahis Oyunlarının Özel Hukuk Tüzel Kişilerine Yaptırılmasıyla İlgili İhalelerde Alınan Teminatlar.....	260
4. Noterlik Teminat Parası.....	261
5. Yapı Denetim ve Laboratuvar İzin Belgelerinin Verilmesi Sürecinde Alınan Teminatlar.....	264
6. Sigorta Şirketleri Tarafından Gösterilen Teminatlar	265
7. Toptancı Hallerinde Faaliyet Gösterenlerden Alınan Teminatlar.....	266
8. Enerji Piyasaları İşletme Anonim Şirketi ve Merkezi Uzlaştırma Kuruluşu Nezdindeki Teminatlar ve Oluşturulan Temerrüt Garanti Hesabındaki Varlıklar	267
E. Sınırlı veya Şarta Bağlı Haczedilmezlik Hâlleri.....	268
1. Miktar Bakımından Sınırlı (Kısmi) Haczedilmezlik Hâlleri.....	268
a. Genel Olarak.....	268
b. İşçilerin Ücreti	270
(1) Genel Olarak.....	270
(2) İlgili Kanunlarda Düzenlenen Haczedilmezlik Hâlleri.....	271
(3) Konuyla İlgili Bazı Değerlendirmeler ve Çözüm Önerileri	274
c. Gemiadamlarının Ücreti	280
2. Zaman Bakımından Sınırlı veya Şarta Bağlı Haczedilmezlik Hâlleri	281
a. Genel Olarak.....	281
b. Finansal Kiralama Konusu Mallar	283
c. Ödeme Kaydedici Cihazlar.....	292
d. İskân Kanunu Kapsamında Verilen Taşınmazlar	292
e. Küçük Sanayi Bölgeleri İçinde Devlet Tarafından İnşa Edilmiş Örnek Sanayi Sitesi İş Yerleri	294
f. Arsa Üretimi ve Değerlendirilmesi Hakkında Kanun'da Düzenlenen Haczedilmezlik Hâli.....	295
g. Gecekondu Kanunu'na Göre Tahsis Olunan Taşınmazlar.....	296

h. Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu Tarafından Ticari ve İktisadi Bütünlük Oluşturulmasına Karar Verilen Varlıklar	297
3. Konu Bakımından Sınırlı veya Şarta Bağlı Haczedilmezlik Hâlleri	304
a. Madenin İşletilmesinde Gerekli Olan Mallar	304
b. Jeotermal Kaynaklar ve Doğal Mineralli Sulara İlişkin Ruhsat Alanının İşletilmesinde Gerekli Olan Mallar.....	306
F. Diğer Haczedilmezlik Hâlleri.....	307
1. Vekâlet (Avukatlık) Ücreti.....	307
2. Sermaye Piyasası Kanunu'nda Düzenlenen Haczedilmezlik Hâlleri.....	310
3. Kooperatifler Hukukundaki Haczedilmezlik Hâlleri	322
a. Kooperatifler Kanunu'nda Düzenlenen Haczedilmezlik Hâli.....	322
b. Tarım Satış Kooperatif ve Birlikleri Hakkında Kanun'da Düzenlenen Haczedilmezlik Hâli	324
c. Tarım Kredi Kooperatifleri ve Birlikleri Kanunu'nda Düzenlenen Haczedilmezlik Hâlleri.....	324
4. Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun'da Düzenlenen Haczedilmezlik Hâlleri.....	327
5. Doğal Afet Sigortaları Kurumunun Malları	330
6. Mazbut Vakıfların Taşınmazları ve Vakıfların Hayrat Taşınmazları.....	331
7. Ev Hayvanları	333
8. Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'nda Düzenlenen Haczedilmezlik Hâlleri	336
9. Coğrafi İşaret ve Geleneksel Ürün Adı Hakkı	341
10. Elektronik Haberleşme Kanunu Kapsamındaki Bazı Haklar	342
11. Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu'nda Düzenlenen Haczedilmezlik Hâlleri.....	347
12. Türkiye Varlık Fonunun Mal Varlığı	352
13. Merkez Bankası Nezdindeki Bloke Hesaplarda Tutulan Zorunlu Karşılıklar	353
14. Spor Kulüplerinin Merkezi Pazarlama ve Bilet Satışından Elde Ettikleri Gelirler ile Sporcu Ücretlerinden Tevkif Yoluyla Alınan ve Daha Sonra İade Edilen Gelir Vergisi Tutarları.....	354
15. Orman Kanunu'nda Düzenlenen Haczedilmezlik Hâli	357
16. Sulama Alanlarında Arazi Düzenlenmesine Dair Tarım Reformu Kanunu'na Göre Dağıtılan Araziler	358
17. Organize Sanayi Bölgelerinin Su, Elektrik ve Doğalgaz Gelirleri	359
18. Kamulaştırma Kanunu'nda Düzenlenen Haczedilmezlik Hâli	360

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
HACZEDİLMEZLİKLE İLGİLİ HÜKÜMLERİN UYGULANMASI VE
İHLALİNİN SONUÇLARI

I. HACZEDİLMEZLİKLE İLGİLİ HÜKÜMLERİN UYGULANMASI	367
A. Genel Olarak	367
B. Haczedilmezlikle İlgili Hükümlerin Kapsam Bakımından Uygulanması	368
1. Kişiler Bakımından Uygulanma	368
2. Haciz Türleri Bakımından Uygulanma	370
3. Takip Türleri Bakımından Uygulanma	371
4. Tasarrufun İptali Davası Bakımından Değerlendirmeler	372
5. Rehin ve Hapis Hakkı Bakımından Değerlendirmeler.....	375
C. Haczedilmezlikle İlgili Hükümlerin Uygulanmasında İcra Memurlarının Takdir Yetkisi.....	379
D. Haczedilmezliğin İstisnaları.....	383
1. Genel Olarak	383
2. Haczedilmezlikten Feragat	386
a. Genel Olarak.....	386
b. Haczedilmezlikten Feragatle İlgili Bazı Özel Durumlar	391
3. Nafaka Alacakları.....	396
II. HACZEDİLMEZLİKLE İLGİLİ HÜKÜMLERİN İHLALİNİN SONUÇLARI	399
A. Haczedilmezlik Şikâyeti.....	399
1. Genel Olarak	399
2. Taraflar	401
3. Süre	406
4. Şikâyetin İleri Sürülmesi	414
5. Şikâyetin İncelenmesi.....	416
a. Görevli ve Yetkili Mercî	416
b. İnceleme Usulü.....	418
(1) İncelemenin Şekli, Uygulanacak Yargılama Usulü ve İnceleme Yetkisininin Kapsamı	418
(2) İspat ve Delillerle İlgili Hususlar	420
(3) Haczedilmezlikle Bağlantılı Bazı Taleplerin Değerlendirilmesi	423
(a) İhalenin Feshi Talebi	424
(b) Hacizde İstihkak Davası.....	427

c. İnceleme Neticesinde Verilecek Kararlar ve Bu Kararların Sonuçları	430
d. Kararlara Karşı Kanun Yolları.....	434
(1) Genel Olarak	434
(2) İstinaf	436
(3) Temyiz	439
B. Haksız Haciz veya Yapılmayan (ya da Sürüncemede Bırakılan) İşlemler Nedeniyle Sorumluluk	441
1. Genel Olarak.....	441
2. Hukuki Sorumluluk (Tazminat Sorumluluğu).....	442
C. Haczedilmezlikle İlgili Olarak Anayasal Denetim ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine Bireysel Başvuru	446
1. Anayasal Denetim.....	446
a. Soyut Norm Denetimi (İptal Davası)	446
b. Somut Norm Denetimi (İtiraz Yolu)	447
c. Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru	449
2. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine Bireysel Başvuru	453
SONUÇ	455
KAYNAKÇA	465